

EUROPSKA GODINA KULTURNE BAŠTINE 2018.

Gdje prošlost susreće budućnost

Polazeći od uvjerenja da kulturna baština zbližava ljude, omogućuje rast i zapošljavanje te je ključna za europske razmjene s ostatkom svijeta, misija je Europske godine kulturne baštine potaknuti na otkrivanje i istraživanje europske kulturne baštine te ojačati osjećaj pripadnosti zajedničkoj europskoj obitelji

Kulturna baština velik je europski potencijal, ali treba ga bolje iskoristiti: ova nam godina može u tome pomoći, poruka je inicijative

GEA VLAHOVIĆ

Odlukom Europskog parlamenta i Vijeća godina 2018. proglašena je Europskom godinom kulturne baštine, kojoj je cilj jačanje zajedničkog osjećaja identiteta u izgradnji budućnosti Europe nizom programa usmjerenih na promicanje bogatstva kulturne baštine zemalja EU.

Kulturna baština u središtu je europskoga načina života; ona ne obuhvaća samo književnost, umjetnost i predmete, nego i obrte koje učimo, priče koje pričamo, hranu koju jedemo i filmove koje gledamo. Ona nas određuje i stvara osjećaj pripadnosti: prema posljednjem istraživanju Eurobarometra, 80 posto Europljana smatra da kulturna baština nije važna samo za njih osobno, nego i za njihovu zajednicu, regiju, državu i Uniju u cjelini. Velika većina ponosna je na kulturnu baštinu, bilo da se nalazi u njihovoj regiji ili zemlji ili u drugoj europskoj zemlji. Više od 70 posto Europljana složeno je u procjeni da im kulturna baština može poboljšati kvalitetu života, a čak 88 posto ispitanika smatra kako bi se o kulturnoj baštini trebalo poučavati u školama. Tri četvrtine Europljana smatra da bi države članice i EU trebale izdvajati više sredstava za zaštitu kulturne baštine Europe. U Uniji je 8 milijuna radnih mjesta izravno ili neizravno povezano s kulturnom baštinom, a u Europi kao regiji nalaze se 453 spomenika s UNESCO-ova popisa svjetske kulturne i prirodne baštine, što je gotovo polovica od ukupnog broja.

Djeca i mladi, čuvari baštine

Polazeći od uvjerenja da kulturna baština zbližava ljude i pridonosi snažnijoj društvenoj koheziji, omogućuje rast i stvaranje radnih mjesta u gradovima i regijama te je ključna za europske razmjene s ostatkom svijeta, misija je inicijative Europska godina kulturne baštine 2018. potaknuti više ljudi na otkrivanje i istraživanje europske kulturne baštine te ojačati osjećaj pripadnosti zajedničkoj europskoj obitelji. U 2018. naglasak je stoga na inicijative usmjerene uspostavi kvalitetnoga i kreativnog dijaloga kul-

turnog nasljeđa s inovativnim pogledom u budućnost kulture.

Središnji je slogan projekta „Naša baština: gdje prošlost susreće budućnost“, s fokusom na djecu i mlade kao čuvere baštine u sljedećim naraštajima. Stoga se ističe i edukativna vrijednost kulturne baštine, kao i njezin doprinos održivom razvoju.

Sveobuhvatnoj europskoj proslavi raznim se inicijativama pridružila i Hrvatska, a na važnost bogatstva i raznolikosti kulturne baštine Hrvatske podsjetila je i ministrica kulture Nina Obuljen Koržinek sudjelujući na središnjoj konferenciji Godine, održane u Berlinu 21–24. lipnja. Samit je okupio stručnjake, političare s nacionalnih i europske razine te međunarodne organizacije koje se bave baštinom, kako bi zajednički n promišljanjem pronašli najbolje načine promidžbe zajedničkih ideja o vrijednosti baštine.

„To je za Hrvatsku relevantna tema jer mi smo zemlja koja ima nevjerovatno bogatu, disperziranu i raznoliku kulturnu baštinu. Bez angažmana pojedinca i zajednice svi napori koji se rade sa stručne strane, bilo koji sustav ideja zaštite baštine ministarstva kulture, ne bi imali nikakva efekta“, rekla je ministrica.

Svaka se zemlja predstavila fotografijom koja se referira na njezinu kulturnu baštinu, a Hrvatska je predstavila mozaik sastavljen od niza fotografija koje su zaštitni znak projekta u Hrvatskoj, čime je poslana poruka da svaki, pa i najvredniji, spomenik sam za sebe vrijedi manje nego kao dio cjeline: upravo raznolikost sveukupne baštine čini bogatstvo koje moramo čuvati. U sklopu konferencije dodijeljena je i nagrada EU za

kulturnu baštinu / Nagrada *Europe Nostre* za 2018. Muzeju Sinjske alke, koji svojim radom simbolizira uspješan rad na očuvanju kulturne baštine. Prošle je godine to najviše europsko priznanje na polju kulturne baštine dodijeljeno Hrvatskom restaurator-

Neka od događanja uvrštena u program su i 52. međunarodna smotra folklor (Zagreb, 18–22. srpnja), Mjesec hrvatske knjige (15. listopada–15. studenoga), 5. međunarodni festival arheološkog filma Split – MFAF (8–9. studenoga) te Prvi međunarodni muzejski Hackathon: Hakiraj etnografsku fotobaštinu!, koji se održava u Zagrebu tijekom čitave godine. Priređuje se i velik broj manjih aktivnosti, poput radionica, prezentacija, stručnih obilazaka, promocija, izložbi, dio kojih će biti uvršten u kalendar događanja Dana europske baštine 2018, koji se odvijaju od 20. rujna do 10. listopada.

Programi diljem Europe

Europska godina kulturne baštine nastoji ukazati i na sve ono što Unija može učiniti za očuvanje, digitalizaciju, infrastrukturu, istraživanje i razvoj vještina. Širom Europe organiziraju se aktivnosti i događanja te kampanje podizanja svijesti građana. Dio je događanja i projekt *Migracije Europeane* – digitalne platforme za kulturnu baštinu, kojem je cilj okupiti zbirke posvećene temi migraci-

je iz i unutar Europe. U suradnji s galerijama, muzejima i arhivima organizira se *Dan prikupljanja* 12. rujna, koji se u Hrvatskoj održava u Institutu za migracije i narodnosti u Zagrebu.

Kulturna baština podržana je i kroz sedmogodišnji program Kreativna Europa namijenjen sufinanciranju kulturnog i audiovizualnog sektora, čiji je poziv ove godine proširen na projekte usmjerene na dva specifična cilja: upoznavanje i razumijevanje europske kulturne baštine kao zajedničkog resursa i podizanje svijesti o zajedničkoj povijesti i vrijednostima te jačanje osjećaja pripadnosti zajedničkom europskom prostoru.

„Europski gradovi i krajolici fizička su obilježja sjećanja iz prošlosti; dvorci, mostovi i arheološke znamenitosti samo su neki od najvažnijih primjera. Tradicija, jezik i umjetnost koji se prenose generacijama oblikuju životnu svakodnevicu. Kulturna baština velik je europski potencijal, ali treba ga bolje iskoristiti: ova nam godina može u tome pomoći“, poruka je inicijative.

Cjelovit program događanja u Hrvatskoj u sklopu Europske godine kulturne baštine 2018. dostupan je na poveznici www.eu.godina.kulturne-bastine.min-kulture.hr.

Kratak pregled europske kulturne baštine

5 453 upisana lokaliteta, gotovo polovina svih lokaliteta uvrštenih na Popis svjetske baštine Unesca nalazi se u Europi.

5 89 upisa nematerijalna baština EU-a čini četvrtinu Reprezentativnog popisa nematerijalne kulturne baštine Unesca.

U više od 50 zemalja u Europi i šire nalazi se **31** službena kulturna ruta Vijeća Europe.

Šest od deset najposjećenijih svjetskih muzeja u 2016. prema časopisu *The Art Newspaper* nalazi se u Europi. Tih šest popularnih muzeja u 2016. ukupno je posjetilo više od 35 milijuna posjetitelja.

Više od **54 milijuna** predmeta iz preko 3 700 zbirki europskih kulturnih ustanova dostupno je putem *Europeane*, europske digitalne platforme za kulturnu baštinu.

Mreža od **27 000** područja zaštićenih u okviru projekta *Natura 2000* čini 18 % kopna Europske unije i gotovo 6 % njezina pomorskog teritorija.

Izvor: Ministarstvo kulture RH

skom zavodu za obnovu kapele sv. Martina u Starom Brodu, te povjesničaru umjetnosti i konzervatoru te bivšem dugogodišnjem ravnatelju Hrvatskog restauratorskog zavoda Ferdinandu Mederu.

Svečano obilježavanje u Hrvatskoj započelo je u siječnju izložbom *Vlaho Bukovac 1/3 – pariško razdoblje 1877–1893* u Klovičevim dvorima. Među važnijim događanjima i manifestacijama kojima se tijekom 2018. želi predstaviti bogatstvo i raznolikost hrvatske kulturne baštine ističe se i međunarodna konferencija *Podvodna kulturna baština u Europi danas*, koja će se održati 25. i 26. listopada u Zadru, a kojom se žele identificirati ključni izazovi i pitanja zaštite podvodne kulturne baštine. Također, u Dubrovniku će se od 26. do 28. rujna održati međunarodna konferencija *Najbolji u baštini*, koja će predstaviti najbolje muzejske projekte u protekloj godini.

Još jedan atraktivan program u pulskoj Areni 6. srpnja priredio je Ansambl Lado gdje se nakon četvrt stoljeća predstavio s novim programom *Ideju regruti*, inspiriranim pričama o običajima ispraćanja mladića u vojsku. Tom prigodom, Lado je prvi put u povijesti predstavio i tradicijsku baštinu otoka Cresa i Murtera te moravskih Hrvata.

Kulturna baština važna je za Europu

U sektoru kulturne baštine EU-a zaposleno je više od **300 000** ljudi.

Procjenjuje se da usluge ekosustava koje pruža mreža Natura 2000 vrijede oko **200–300 milijardi eura** godišnje.

68 %

Europljana slaže se da kulturna baština može utjecati na odabir destinacije za odmor.

U Europskoj uniji **7,8 milijuna** radnih mjesta neizravno je povezano s baštinom (npr. interpretacija baštine i osiguravanje sigurnosti).

Za svako izravno radno mjesto sektor kulturne baštine proizvede do

26,7

neizravnih radnih mjesta, primjerice u sektorima građevinarstva i turizma. Radi usporedbe taj omjer u automobilskoj industriji iznosi 6,3 neizravna radna mjesta na svako izravno radno mjesto.